

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเพื่อศึกษาเชิงสัมพันธ์ภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา และตำแหน่งในการปฏิบัติงานกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลระดับตติยภูมิ โดยใช้หลักจรรยาบรรณวิชาชีพของสภาพยาบาลนานาชาติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานสังกัดฝ่ายการพยาบาล หรือกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ในเขตภาคเหนือตอนบน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น และเป็นผู้ให้ข้อมูลครบถ้วนมีจำนวนทั้งสิ้น 364 คน เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยระดับปริญญาโท 25 คน หัวหน้าหอผู้ป่วยระดับปริญญาตรี 71 คน พยาบาลประจำการระดับปริญญาโท 18 คน และพยาบาลประจำการระดับปริญญาตรี 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบวัดการตัดสินใจในประเด็นจริยธรรมทางการพยาบาลของเกเตเฟียน (เฉพาะส่วนที่วัดกิจกรรมตามประสบการณ์) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นด้วยวิธี การทดสอบซ้ำเท่ากับ .71 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย และทดสอบความสัมพันธ์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับแบบสเปียร์แมน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล ผลการวิเคราะห์พบว่า

1. ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 97.25 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 95.61 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 88.19 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 72.80 ไม่เคยมีประสบการณ์การอบรมด้านการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และร้อยละ 72.25 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วย ร้อยละ 77.08 มีระดับตำแหน่งในระดับ 7 และร้อยละ 97.92 มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี โดยมีค่ามัธยฐานอายุเท่ากับ 46 ปี ส่วนกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการ ร้อยละ 30.60 มีระดับตำแหน่งในระดับ 6 ร้อยละ 47.76 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี โดยมีค่ามัธยฐานอายุเท่ากับ 32 ปี

2. กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพมีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยมีคะแนนมัธยฐานการตัดสินใจเชิงจริยธรรมโดยรวม เท่ากับ 28 (ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ =

5.00) จากคะแนนเต็ม 39 คะแนน เมื่อแยกเป็นรายสถานการณ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพทุกสถานการณ์

3. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา และ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามของเคตเฟิยน ซึ่งแปลโดย อวยพร ดันมุขกุล และ ตรวจสอบความตรงในการแปลโดยวิธีการแปลย้อนกลับโดย เคตเฟิยน จากการวิจัยพบข้อจำกัดดังนี้

1. ลักษณะของแบบวัดการตัดสินใจในประเด็นเชิงจริยธรรมทางการพยาบาลมีความแตกต่างจากเครื่องมืออื่น โดยมีลักษณะเป็นเหตุการณ์ที่สมมติให้ผู้ตอบเป็นบุคคลในเหตุการณ์ ซึ่งต้องใช้การคิดวิเคราะห์ และสมาธิในการทำสูง ในขณะที่รวบรวมข้อมูลเป็นช่วงที่อยู่ในสถานที่ศึกษากำลังอยู่ระหว่างการเตรียมการเพื่อรองรับการตรวจสอบคุณภาพโรงพยาบาล จึงอาจทำให้ผู้ตอบแบบวัดบางรายเกิดความเครียด และไม่อาจให้ข้อมูลที่สมบูรณ์ได้ นอกจากนั้น ภาษาที่ใช้โดยเฉพาะคำสั่งในการตอบแบบวัด มีความยากในการทำความเข้าใจสำหรับกลุ่มตัวอย่างบางราย เนื่องจากการแปลตรงตามประโยคภาษาอังกฤษในต้นฉบับ เช่น ประโยคคำสั่ง “ท่านคิดว่าพยาบาล.....มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติอย่างไร” ซึ่งผู้ตอบให้ความคิดเห็นว่ามีความสับสนในการตัดสินใจ ระหว่างการวิเคราะห์โดยคาดเดาคำความคิดของพยาบาลในเหตุการณ์ หรือการวิเคราะห์โดยคิดว่าตนเองคือพยาบาลในเหตุการณ์ ซึ่งอาจทำให้ต้องใช้เวลาในการตอบมากขึ้น

2. วิธีการรวบรวมข้อมูล เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีภาระงานมาก ไม่สามารถปลีกเวลามาทำแบบทดสอบได้ ประกอบกับความไม่สะดวกในการนัดหมาย จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการทดสอบภายในห้องทดสอบตามที่วางแผนไว้ได้ ซึ่งผู้วิจัยจึงได้ปรับเปลี่ยนวิธีการรวบรวมข้อมูลให้เป็นลักษณะของแบบสอบถาม โดยนำไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างตอบในเวลาว่าง และนัดเก็บแบบสอบถามหลังจากนั้น 1 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะนำไปทำยังที่พักของแต่ละบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดผลดีที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้มีเวลาในการทำเต็มที่ และอยู่ในสถานะที่ผ่อนคลาย แต่ก็มีผลเสียในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนลืมทำ และใช้เวลาในการทำอย่างเร่งรีบในภายหลัง ทำให้ไม่มีสมาธิในการคิดวิเคราะห์อย่างจริงจัง อาจทำให้คำตอบที่ได้ไม่สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการบริหารการพยาบาล

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าวิธีการให้ข้อมูลของพยาบาลวิชาชีพแก่ผู้รับบริการ มีลักษณะที่เป็นการโน้มน้าว เพื่อให้ผู้รับบริการเห็นคล้อยตามความคิดเห็นของพยาบาล จึงเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการนำไปปรับปรุง แก้ไขวิธีการให้ข้อมูลของพยาบาลวิชาชีพแก่ผู้รับบริการให้มีความเหมาะสมต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ตรวจการได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทในการช่วยเหลือพยาบาลในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ในกรณีที่เป็นปัญหาทางคลินิกค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะแสดงบทบาทในด้านการแก้ไขเรื่องอัตราค่าถึง และการสนับสนุนด้านวัสดุและอุปกรณ์มากกว่า จึงเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการนำไปปรับเปลี่ยนให้ผู้ตรวจการได้ปฏิบัติตามบทบาทที่ครอบคลุมมากขึ้น

1.3 จากผลการวิจัยจะเห็นว่าถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่จะสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมให้เป็นไปตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ แต่ในหลายกิจกรรมยังมีพยาบาลบางส่วนที่ไม่สามารถตัดสินใจให้เป็นไปตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพได้ โดยเฉพาะในเรื่องการปกป้องการกระทำที่ไม่เหมาะสมจากบุคลากรในทีมสุขภาพ เช่น แพทย์ เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารสามารถนำไปพิจารณาหาแนวทางในฝึกทักษะการตัดสินใจเชิงจริยธรรมให้กับพยาบาลวิชาชีพ เช่น การจัดสถานการณ์ให้ฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้อยู่ฝ่ายการศึกษา

เนื่องจากจรรยาบรรณวิชาชีพได้ให้แนวทางในการปฏิบัติไว้อย่างกว้างๆ การนำไปปฏิบัติต้องใช้ความสามารถในการประยุกต์ใช้ หรือสามารถวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจความหมายได้อย่างถูกต้อง ในการศึกษาอาจจะนำสถานการณ์ต่างๆ ในแบบวัดนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ นักศึกษาสามารถฝึกหัดการนำหลักจรรยาบรรณวิชาชีพไปประยุกต์ใช้ได้ถูกต้องตามหลักการในสถานการณ์จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการปรับปรุงเครื่องมือให้มีภาษาที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น และมีความเหมาะสมสำหรับสภาพวัฒนธรรม และสังคมไทย และทำการทดสอบเพื่อพัฒนาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ควรทำการศึกษาซ้ำ ในปัจจัยเดิม โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายของอายุ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ชัดเจนแน่นอนมากขึ้น

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University